

LAUSUNTO

30.9.2016

OM 18/021/2015

Pakolaisapu ry
Naapuruussovittelun keskus

Raha-automaattiyhdistykselle

**ASIA: LAUSUNTO NAAPURUUSOVITTELUN KESKUKSEN TOIMINNAN
VALTAKUNNALLISTAMISESTA**

Naapuruussovittelun keskus hakee RAY:lta avustusta keskuksen toiminnan valtakunnallistamiseen. Valtakunnallistamisen kautta paikallisesti toimivat järjestöt toimisivat paikallisten naapuruussovittelun keskusten toiminnan mahdollistajina, ja Naapuruussovittelun keskus toimisi Helsingissä keskus-toimistona. Täten keskuksessa kehitetyt tuotteet, osaaminen ja työtapat leviäisivät myös toisten toimijoiden hyödynnettäväksi.

1. Tarve: Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO ja oikeusministeriön rikosentorjuntaneuvosto näkevät Naapuruussovittelun keskuksen toiminnan valtakunnallistamisen erittäin tarpeellisena huomioon ottaen väestökonfliktien ennaltaehkäisyn ja niihin puuttumisen näkökulman. Erityisesti toiminta on ajankohtaista pakolaisten ja muiden maahanmuuttaja ryhmien määrän lisääntyessä Suomessa ja heidän asettuessaan kuntiin eripuolille maata. Keskuksen työ tukee maahanmuuttajien hyvän kotoutumisen edellytyksiä ja edistää toimivia väestösuhteita.
2. Lausunto: **Naapuruussovittelun keskuksen toiminnan valtakunnallistaminen on ETNOn sekä rikosentorjuntaneuvoston toiminnan kannalta suositeltavaa, koska keskuksen toiminta täydentää toimivien väestösuhteiden edistämistä ajavaa viranomaistyötä.**

Allekirjoittaneet kannattavat suunniteltua Naapuruussovittelukeskuksen valtakunnallistamiseen suunniteltua toteutustapaa: Paikalliset järjestöt toimisivat paikallisten naapuruussovittelun keskusten toiminnan mahdollistajina. Pakolaisavun Naapuruussovittelun keskus Helsingissä toimisi keskustoimistona ja työn koordinoijana, osaamisen ja työtavat levittäjänä.

3. Perustelut: ETNOn näkökulmasta naapuruussovittelun toiminta vastaa toimivien väestösuhteiden edistämisen tärkeimpään tarpeeseen, eli toimintaan kunta- ja lähiyhteisöjen ja ennen kaikkea yksilöiden tasolla. Hyvät väestösuhteet edellyttävät eri väestöryhmien pyrkimystä yhteistyöhön ja myönteiseen vuorovaikutukseen. Nämä ilmenevät ryhmien välisissä myönteisissä asenteissa, ihmisten kokemuksissa yhdenvertaisissa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksissa sekä turvallisuuden kokemuksissa.

ETNOn näkökulmasta Naapuruussovittelun keskuksen toiminta edistää hyviä väestösuhteita konkreettisella tavalla. Suomen väestörakenne on monikulttuurinen ja siksi on tärkeää, että Naapuruussovittelun keskuksen pitkäaikainen kokemus eritaustaisten ihmisten kanssa työskentelystä hyödynnettäisiin valtakunnallisesti. Keskuksen työssä huomioidaan tilanteet, jotka edellyttävät erilaisten etnisten, kulttuuri-, kieli- tai uskontotaustojen huomioonottamista. Neuvottelukunta tukee keskuksen toiminnan ammatillista lähestymistapaa, jossa toiminta ei tahtomattaan lisää ennakkoluuloja ja vastakkainasettelua eri ryhmien välillä.

Rikoksentorjuntaneuvosto puolestaan näkee Naapuruussovittelun keskuksen tarjoaman toiminnan sellaisena, jonka avulla voidaan edistää mm. vaikeasti asutettavien asukkaiden integroimista paikalliseen yhteisöön ja jolla vähennetään uusien ja vanhojen asukkaiden välille syntyneitä ennakkoluuloja. Rikoksentorjuntaneuvoston mielestä tällaisilla menetelmillä voidaan auttaa kuntia myös väestösuhteiden konfliktitilanteissa ja asukastilaisuuksissa, joilla asukkaiden turvallisuudentunnetta pyritään lisäämään.

Rikoksentorjuntaneuvosto toteaa Naapuruussovittelun keskuksen toiminnan olevan linjassa kansallisen rikoksentorjuntaohjelman kanssa, jonka tavoitteena on edistää paikallista osallisuutta rikosten ehkäisemisessä ja asukkaiden turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden lisäämisessä. Kansalliseen rikoksentorjuntaohjelmaan sisältyy useita toimia, joilla edistetään yhteistyötä järjestöjen ja viranomaisten kesken ja joilla lisätään myös hakemuksessa mainittujen dialogia edistävien ja ongelmien ratkaisuun tähtäävien menetelmien käyttöä alueilla, joilla asukkailla on herännyt erityisiä pelkoja.

Lisäksi on asianmukaista todeta, että Naapuruussovittelun keskus on ollut käytännön yhteistyössä toimintatapojen mallinnuksessa oikeusministeriön vetämässä *TRUST – hyvät väestösuhteet Suomessa* -hankkeessa. Yhteistyö koski erityisesti sovittelukokeilua vastaanottokeskusympäristössä. Ministeriön näkökulmasta työskentely Naapuruussovittelun keskuksen kanssa oli luontevaa, tehokasta ja tarkoituksenmukaista. Keskuksen käyttämä restoratiivinen sovittelumenetelmä perustuu osapuolten väliseen kunnioitukseen, joka on merkittävä indikaattori väestösuhteiden viitekehityksessä¹, johon myös TRUST -hanke pohjautuu.

Yhteistyön TRUST -hankkeen ja Naapuruussovittelun keskuksen välillä on sovittu jatkuvan paikakunnilla, joilla ilmenee konflikteja turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välillä. Näin on tehty Forssassa, missä Naapuruussovittelun keskuksella on aktiivinen rooli yhteisöllisen konfliktin sovittelussa. TRUST -hankkeesta prosessia seurataan ja tuetaan tarpeen mukaan. Yhteistyöstä tulaa laatimaan aiesopimus.

Allekirjoittaneet tahot toteavat Naapuruussovittelun keskuksella olevan laaja-alaista asiantuntemusta erilaisten sovittelu menetelmien käytöstä ja oikea-aikaisuudesta: Miten toimitaan konfliktitilanteessa, kun luottamusta ei ole ja turvallisuuden tunne on heikko. TRUST -hankkeesta saatu kokemus osoitti, että keskuksen toiminta on ammatillista, luotettavaa ja tehokasta. Naapuruussovittelun keskuksen toiminnan voidaan todeta täydentävän hanketta, jonka perustoiminnot rajautuvat seitsemälle pilotti paikkakunnalle ja joihin ei sisälly sovittelumenetelmiä.

¹ Sisäasiainministeriö toteutti (2012-2014) *Good Relations* -hanketta, jonka tavoitteena oli torjua rasismia, muukalaisvihaa, romanivastaisuutta ja muuta vastaavaa suvaitsemattomuutta edistämällä väestöryhmien välisiä hyviä suhteita. Ks. http://www.intermin.fi/fi/kehittamishankkeet/good_relations.

Konfliktitilanteisiin oikea-aikainen reagointi vaatii kuitenkin riittävää resursointia, varsinkin jos toimintaa pyritään laajentamaan valtakunnalliseksi. Resursoinnin näkökulmasta Naapuruussovittelukeskuksen hakemus toiminnan valtakunnallisostamiseksi on perusteltu ensinnäkin, koska naapuruussovittelu vaihtoehtoisena konfliktinratkaisumenetelmänä voi parhaimmillaan tuottaa kustannussäästöjä yhteiskunnalle. Säästöjä syntyy konkreettisesti jos vapaaehtoisesti sovitteluun lähtevien asukkaiden välisiä riitoja ei tarvitse ratkaista oikeusjärjestelmän puitteissa. Samalla se toimii keinona, jolla käytännössä lisätään asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ongelmien ratkaisemiseen molempien osapuolten niin halutessa. Toiseksi yhteisöllisten kipukohtien tunnistaminen ja niihin puuttuminen jo ennen konfliktin syntyä säästää yhteiskunnallisia resursseja, koska oikea-aikainen sovitteluprosessi ehkäisee yksilöiden ja ihmisryhmien syrjäytymistä, konfliktitilanteiden pitkittymistä tai vaikeutumista.

Huomioiden eri toimijoiden resurssien rajallisuuden, on aiheellista tukea viranomaistyötä täydentäviä tahoja kuten Naapuruussovittelun keskus. Keskus edustaa sovittelun asiantuntijoita, eikä vastaavia viranomaispalveluita ole käytettävissä. Myös kuntien tiukentuvien resurssien näkökulmasta naapuruussovittelutyö tarjoaa kustannustehokkaasti toteutettua toimintaa sovittelu-toiminnan kentällä, joka on jo ennestään järjestökentälle luontaista ja toimijaverkostot ovat olemassa.

Allekirjoittajat:

Peter Kariuki
Pääsihteeri
Etnisten suhteiden neuvottelukunta

etno
Etnisten suhteiden
neuvottelukunta

Minna Piispa
Pääsihteeri
Rikoksentorjuntaneuvosto

RIKOKSENTORJUNTANEUVOSTO
RÅDET FÖR BROTTSFÖREBYGGANDE

